

VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2018)0341

Autonoomsed relvasüsteemid

Euroopa Parlamendi 12. septembri 2018. aasta resolutsioon autonoomsete relvasüsteemide kohta (2018/2752(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu V jaotise artiklit 21 ja artikli 21 lõike 2 punkti c,
- võttes arvesse Genfi konventsioonide 1977. aasta I lisaprotokollis sisalduvat Martensi klauslit,
- võttes arvesse ÜRO 2018. aasta desarmeerimiskava „Meie ühise tuleviku kindlustamine“ IV osa,
- võttes arvesse oma 3. mai 2013 avaldatud uuringut droonide ja robotite sõjalise kasutamise mõju kohta inimõigustele,
- võttes arvesse oma mitmesuguseid seisukohavõtte, soovitusi ja resolutsioone, milles nõutakse autonoomsete surmavate relvasüsteemide rahvusvahelist keelustamist, nagu 5. juuli 2018. aasta soovitus nõukogule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee 73. istungjärgu kohta¹, 13. märtsi 2018. aasta täiskogul vastu võetud volitused alustada läbirääkimisi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse vastuvõtmiseks, millega kehtestatakse Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm, 13. detsembri 2017. aasta resolutsioon aastaaruande kohta, mis käsitleb inimõigusi ja demokraatiat maailmas 2016. aastal ning Euroopa Liidu poliitikat selles valdkonnas², 7. juuli 2016. aasta soovitus nõukogule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee 71. istungjärgu kohta³ ning 27. veebruari 2014. aasta resolutsioon relvastatud droonide kohta⁴,
- võttes arvesse ÜRO eriraportööri kohtuväliste, kiirkorras toimuvate ja meelevaldsete hukkamiste küsimustes Christof Heynsi 9. aprillil 2013 avaldatud aruannet (UN A/HRC/23/47),

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0312.

² Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0494.

³ ELT C 101, 16.3.2018, lk 166.

⁴ ELT C 285, 29.8.2017, lk 110.

- võttes arvesse ELi avaldusi autonoomsete surmavate relvasüsteemide kohta, mis tehti teatavate tavarelvade konventsiooni osalisriikide valitsusekspertide töörühma 13.–17. novembril 2017, 9.–13. aprillil 2018 ja 27.–31. augustil 2018 Genfis toimunud koosolekutel,
 - võttes arvesse eri riikide, sealhulgas ELi liikmesriikide seisukohavõtte enne valitsusekspertide töörühma 2017. ja 2018. aasta kohtumisi,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 31. mai 2017. aasta arvamust, milles nõutakse tehisintellekti allutamist inimkontrollile ja autonoomsete surmavate relvasüsteemide keelustamist,
 - võttes arvesse Püha Tooli üleskutset autonoomsete surmavate relvade keelustamiseks,
 - võttes arvesse juuli 2015. aasta avalikku kirja, mille on allkirjastanud rohkem kui 3 900 tehisintellekti ja robotika valdkonna teadlast, 21. augusti 2017. aasta avalikku kirja, mille on allkirjastanud 116 juhtivate robotika- ja tehisintellektiettevõtete asutajat ning milles hoiatatakse autonoomsete surmavate relvasüsteemide eest, ning 240 tehnoloogiaorganisatsiooni ja 3 089 üksikisiku allkirjastatud kirja, milles töötatakse alatiseks loobuda autonoomsete surmavate relvasüsteemide väljatöötamisest, tootmisest ja kasutamisest;
 - võttes arvesse Rahvusvahelise Punase Risti Komitee avaldusi ning kodanikuühiskonna algatusi, nagu kampaania „Stop Killer Robots“, milles osaleb 70 organisatsiooni 30 riigist, teiste seas Human Rights Watch, Article 36, PAX ja Amnesty International,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et ELi poliitikameetmetes ja tegevuses juhindutakse inimõiguste ja inimväärikuse austamise põhimõtetest ning ÜRO põhikirja ja rahvusvahelise õiguse põhimõtetest; arvestades, et neid põhimõtteid tuleks rakendada rahu säilitamiseks, konfliktide ärahoidmiseks ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamiseks;
 - B. arvestades, et terminiga „autonoomne surmav relvasüsteem“ tähistatakse ilma tegeliku inimkontrollita toimivaid relvasüsteeme, mille puhul jäävad kontrolli alt välja ka tähtsaimad funktsioonid, nagu konkreetsete sihtmärkide valimine ja ründamine;
 - C. arvestades, et on riike, riiklikult rahastatavaid ettevõtteid ja eraettevõtteid, kelle kohta on teateid, et nad tegelevad autonoomsete surmavate relvasüsteemide teadusliku uurimise ja väljatöötamisega alates sihtmärgi valimise võimega rakettidest kognitiivsete oskustega õppimisvõimeliste masinateni, mis suudavad otsustada, keda, millal ja kus rünnata;
 - D. arvestades, et mitteautonoomseid süsteeme, näiteks automatiseeritud ja kaugjuhitavaid süsteeme, ei tuleks käsitada autonoomsete surmavate relvasüsteemidena;
 - E. arvestades, et autonoomsed surmavad relvasüsteemid võivad sõjapidamist põhjalikult muuta ning vallandada enneolematu ja kontrollimatu võidurelvastumise;
 - F. arvestades, et autonoomsete surmavate relvasüsteemide kasutamine tekitab põhimõttelisi eetilisi ja juriidilisi küsimusi inimkontrolli kohta, eriti seoses selliste kriitiliste funktsioonidega nagu sihtmärkide valimine ja ründamine; arvestades, et

masinad ja robotid ei oska teha inimese kombel otsuseid, lähtudes eristamise, proportsionaalsuse ja ettevaatuse põhimõttest;

- G. arvestades, et surmavate tagajärgedega otsuste langetamise protsessis on inimese osalus ja järelevalve keskse tähtsusega, kuna inimene peab olema see, kes jääb elu ja surma puudutavate otsuste eest vastutajaks;
- H. arvestades, et rahvusvaheline õigus, sealhulgas rahvusvaheline humanitaarõigus ja inimõigustealane õigus, kehtib täielikult kõigi relvasüsteemide ja nende süsteemide käitajate kohta, ning arvestades, et rahvusvahelise õiguse järgimine on põhinõue, mida riigid peavad täitma, eriti kui küsimus on selliste põhimõtete elluviimises nagu tsiviilelanikkonna kaitsmine või ettevaatusabinõude rakendamine rünnaku korral;
- I. arvestades, et autonoomsete surmavate relvasüsteemide kasutamine tekitab tulevasi sõjalisi aktsioone silmas pidades olulisi küsimusi rahvusvahelise inimõigustealase õiguse, rahvusvahelise humanitaarõiguse ning Euroopa normide ja väärtuste järgimise kohta;
- J. arvestades, et 2017. aasta augustis saatsid 116 juhtivate rahvusvaheliste robotika- ja tehisintellektiettevõtete asutajat ÜRO-le avaliku kirja, milles kutsusid riikide valitsusi üles takistama võidurelvastumist selliste relvadega ja vältima vastava relvatehnoloogia destabiliseerivat mõju;
- K. arvestades, et igas autonoomses surmavas relvasüsteemis võib tekkida tõrge näiteks vigase koodi või vaenuliku riigi või valitsusvälise jõu küberrünnaku tõttu;
- L. arvestades Euroopa Parlamendi korduvalt esitatud nõudmisi töötada kiiresti välja ja võtta vastu ühine seisukoht autonoomsete surmavate relvasüsteemide kohta, keelustada rahvusvaheliselt selliste autonoomsete surmavate relvasüsteemide väljatöötamine, tootmine ja kasutamine, mida saab rünnakuid tegema panna ilma tegeliku inimkontrollita, ning alustada tulemuslikke läbirääkimisi nende süsteemide keelustamiseks;
- 1. tuletab meelde ELi pürgimust toimida üleilmselt rahu edendajana ja nõuab, et EL suurendaks oma osa üleilmsetes desarmeerimise ja relvastuse leviku tõkestamise pingutustes ning aitaks oma tegevuse ja poliitikaga säilitada rahvusvahelist rahu ja julgeolekut, tagades ka rahvusvahelise humanitaar- ja inimõigusi käsitleva õiguse austamise ning tsiviilelanike ja -taristu kaitse;
- 2. palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal, liikmesriikidel ning Euroopa Ülemkogul kiiresti, veel enne teatavate tavarelvade konventsiooni kõrgete osaliste 2018. aasta novembriks kavandatud kohtumist välja töötada ja vastu võtta ühise seisukoha autonoomsete surmavate relvasüsteemide kohta, millega tagataks tegelik inimkontroll relvasüsteemide kriitiliste funktsioonide üle (sh nende süsteemide kasutuselevõtmisel), ning kutsub kõik ülalnimetatuid üles asjaomastel foorumitel ühtselt esinema ja sellele vastavalt ka tegutsema; palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal, liikmesriikidel ning nõukogul jagada sellega seoses häid kogemusi ning koguda ekspertide, teadlaste ja kodanikuühiskonna seisukohti;
- 3. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget

esindajat, liikmesriike ja nõukogu üles tegema ettevalmistusi rahvusvaheliste läbirääkimiste alustamiseks eesmärgiga võtta vastu õiguslikult siduv vahend autonoomsete surmavate relvasüsteemide keelustamiseks;

4. rõhutab sellega seoses, et äärmiselt tähtis on tõkestada selliste autonoomsete surmavate relvasüsteemide väljatöötamine ja tootmine, mille kriitiliste funktsioonide, sh sihtmärkide valimise ja ründamise üle puudub inimkontroll;
5. tuletab meelde oma 13. märtsi 2018. aasta seisukohta Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi kehtestamise määruse, eelkõige selle artikli 6 lõike 4 kohta, milles käsitletakse rahastamiskõlblikke meetmeid, ning rõhutab valmidust asuda samasugusele seisukohale loodava kaitseuuringute programmi, kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi ja Euroopa Kaitsefondi teiste 2020. aasta järgsete vastavate osade suhtes;
6. rõhutab, et mitte ükski ELi relvajõudude praegu kasutatavatest relvadest või relvasüsteemidest ei kuulu autonoomsete surmavate relvasüsteemide hulka; tuletab meelde, et relvi ja relvasüsteeme, mis on spetsiaalselt kavandatud oma platvormide, relvajõudude ja elanikkonna kaitsmiseks väga dünaamiliste ohtude (näiteks vaenlase raketid, laskemoon ja õhusõidukid) eest, ei loeta autonoomseteks surmavateks relvasüsteemideks; rõhutab, et kui õhusõiduki pardal on inimesed, peavad selle õhusõiduki ründamise kohta otsuse tegema inimesed;
7. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Euroopa välisteenistusele, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Ühinenud Rahvaste Organisatsioonile ja NATO peasekretärile.